

PROGRAM DZIAŁAŃ INNOWACYJNYCH EDUKACJI PRZYRODNICZEJ

„Ogród przedszkolny w czterech porach roku”

- realizowany w grupie „Biedronki” (3-4 latki)
w roku szkolnym 2022/23
(czas realizacji: wrzesień 2022 r.- czerwiec 2023 r.)

Opracowanie:
mgr Monika Bednarek
mgr Iwona Dzięgielewska

SPIS TREŚCI:

1. WPROWADZENIE
2. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU I SPOSOBY REALIZACJI
3. CELE OGÓLNE PROGRAMU
4. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU
5. FORMY PRACY
6. METODY REALIZACJI PROGRAMU
7. ETAPY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ
8. PRZYKŁADOWE SCENARIUSZE ZAJĘĆ
9. PRZEWIDYWANE EFEKTY PROWADZONEGO PROGRAMU
PRZYRODNICZEGO
10. EWALUACJA PROGRAMU
11. LITERATURA

*„Wszystkiego, co naprawdę trzeba wiedzieć, nauczyłem się w przedszkolu
- o tym, jak żyć, co robić, jak postępować, żyć z innymi,
patrzeć, odczuwać, myśleć, marzyć i wyobrazać sobie lepszy świat”.*

Robert Fulghum

WPROWADZENIE

W przedszkolu jest wiele okazji do kształtowania u dzieci zamiłowania do świata przyrody, kształtowania właściwego, opiekuńczego stosunku do roślin i zwierząt, doprowadzania do zrozumienia stanowiska i roli człowieka w przyrodzie. Uwrażliwienie dzieci na piękno i konieczność ochrony przyrody sprawia, że czują się oni odpowiedzialni za otaczające środowisko. Według Naszej opinii poznawanie przyrody dostarcza dziecku wiele możliwości przeżywania nowych doznań i wzbogacania wiedzy, sprzyja także rozwojowi umysłowemu i emocjonalnemu, wpływa na rozwój uczuć estetycznych, dziecko uczy się odczuwania i podziwiania piękna przyrody, a także uzewnętrzniania uczuć.

Podstawowym zadaniem nauczyciela jest dostarczenie dziecku możliwości poznawania przyrody poprzez aktywny i bezpośredni kontakt z nią i jej zjawiskami.

Treści zawarte w programie działań innowacyjnych „Ogród przedszkolny w czterech porach roku”, mają na celu rozwijanie u małych uczestników zainteresowań środowiskiem przyrodniczym, a także wpływają na kształtowanie postaw ekologicznych.

Program działań innowacyjnych ma charakter otwarty, można go zmieniać i modyfikować w zależności od potrzeb przedszkola i możliwości dzieci. Jest spójny z zadaniami i koncepcją przedszkola i zgodny z nową podstawą programową. My jako nauczyciele pełnimy rolę przewodnika i koordynatora działań tego programu. Formy i metody pracy są różnorodne, dostosowane do poziomu i możliwości rozwojowych dzieci, doświadczeń życiowych oraz nawyków wyniesionych z domu.

Opracowany przez Nas program działań innowacyjnych będzie realizowany od 20 września 2022 r. do 09 czerwca 2023r. w grupie „Biedronki” (3-4 latki) raz w tygodniu, odnosząc się do czterech obszarów rozwoju: fizycznego, emocjonalnego, społecznego, poznawczego.

Poznanie przyrody dostarcza dziecku wiele możliwości przeżywania nowych doznań i wzbogacania wiedzy, sprzyja także rozwojowi umysłowemu i emocjonalnemu.

Wpływa na rozwój uczuć estetycznych, dziecko uczy się odczuwania i podziwiania piękna przyrody. Świat przyrody jest dla dziecka tajemniczy i fascynujący. Dostarcza on wiele pozytywnych emocji. Dziecko odkrywa świat, dostrzega bogactwo barw, zmienność zjawisk, używając do tego swoich zmysłów. Poznawanie przyrody ma wpływ na jego harmonijny rozwój. Budzi uczucia opiekuńcze i rodzi zamiłowania do pielęgnowania roślin i zwierząt.

Życie przyrody jest bardzo zróżnicowane, istnieje niezliczona ilość roślin i zwierząt, a zadaniem nauczyciela jest umożliwienie dziecku poznawanie tej różnorodności. Dzięki hodowli roślin i zwierząt dzieci poznają budowę i funkcje życiowe organizmów, będą się uczyć wielu umiejętności praktycznych oraz będą miały możliwość kształtowania takich cech charakteru jak: odpowiedzialność, cierpliwość i sumienność. Poprzez obserwacje rozumieją, że rośliny i zwierzęta, przy całej swej odmienności, posiadają wspólne cechy, podlegają tym samym prawom – rosną, rozwijają się i rozmnażają.

Dzieci w okresie przedszkolnym są prawdziwymi badaczami przyrody i łatwo wzbudzić w nich zaciekawienie otaczającym środowiskiem naturalnym. Ważne jest, aby w tym okresie miały bezpośredni kontakt z przyrodą. Dziecko powinno oglądać, szukać, zbierać, porządkować, porównywać, mierzyć, liczyć, obserwować, eksperymentować. Poprzez aktywny i bezpośredni kontakt z naturą i jej zjawiskami, dziecko może obserwować przyrodę, szukać, zbierać i porządkować eksponaty, badać zjawiska zachodzące w środowisku naturalnym i eksperymentować. Dzięki tym działaniom ma szansę w pełni poznać i polubić otaczający je świat.

Istotnym elementem w wychowaniu przedszkolaka jest wyrobienie postawy proekologicznej oraz szacunku dla otaczającego nas świata przyrody. Ważne jest, aby przedszkolak dostrzegał w swoim otoczeniu zwierzęta i rośliny, które wymagają opieki i pielęgnacji. Żeby takie postawy u dzieci się wykształciły należy rozpocząć naukę jak najwcześniej, a przedszkole jest najlepszą instytucją, od której należy rozpocząć.

2. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU DZIAŁAŃ INNOWACYJNYCH

I SPOSOBY REALIZACJI

1. Stworzenie warunków do realizacji programu, poprzez obserwowanie, odkrywanie i eksperymentowanie, gdzie nauczyciel pełni rolę koordynatora.
2. Podnoszenie wiedzy dotyczącej treści programowych za pomocą literatury, Internetu.

3. Rozwijanie kompetencji kluczowych poprzez łączenie obszarów przyrodniczych, artystycznych i społecznych.
4. Zapoznanie rodziców z programem, celowością jego realizacji w przedszkolu i zachęcanie ich do współpracy.
5. Przygotowanie i prowadzenie zajęć otwartych.
6. Udział dzieci w zajęciach przyrodniczych prowadzonych na terenie ogrodu przedszkolnego.
7. Udział w konkursach plastycznych dotyczących tematyki przyrodniczej.
8. Prowadzenie badań, doświadczeń i eksperymentów.

3. CELE PROGRAMU

- rozwijanie zainteresowań przyrodniczych,
- dostrzeganie piękna otaczającego świata przyrody,
- uczestniczenie w bezpośrednich obserwacjach i kontaktach z przyrodą,
- poznanie różnych ekosystemów występujących w najbliższej okolicy (las, łąka, ogródek, pole),
- zapoznanie z podstawowymi zasadami ochrony przyrody,
- budzenie przyjaznego stosunku do roślin i zwierząt poprzez kształtowanie, właściwych postaw i zachowań,
- rozbudzanie ciekawości poznawczej oraz umiejętności obserwacji i wnioskowania.

4. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU (dziecko):

- zdobywa i poszerza wiadomości z zakresu przyrody w bezpośrednim zetknięciu z poszczególnymi ekosystemami,
- poznaje przyrodę poprzez oglądanie, poszukiwanie i obserwowanie poszczególnych zjawisk,
- poznaje środowisko lokalne,
- poznaje różne gatunki roślin i zwierząt,
- właściwie zachowuje się na łące, w ogródku przedszkolnym, w parku, w lesie,
- tworzy kalendarz pogody i poszerza wiedzę z zakresu meteorologii,
- współuczestniczy w zakładaniu ogródka/zielnika.

5. FORMY ORGANIZACYJNE

- spacery i wycieczki,
- organizowanie wystawek tematycznych, gromadzenie eksponatów, literatury,
- prace w ogródku przedszkolnym,
- prowadzenie hodowli,
- obserwacja stanu pogody,
- uczestniczenie w akcjach: „Sprzątania Świata”, „Dzień Ziemi”, dokarmianie zwierząt zimą,
- organizowanie spotkań z ludźmi, których praca związana jest ze światem roślin i zwierząt,
- zabawy badawcze, doświadczenia i eksperymenty,
- obserwacje, pogadanki, pokazy.

6. METODY REALIZACJI PROGRAMU

- metody oglądowe: obserwacja, pokaz, prezentacje multimedialne,
- metody słowne: pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, historyjki obrazkowe,
- metody praktyczne (badawcze): spacery, wycieczki, zajęcia w terenie, doświadczenia i eksperymenty.

7. ETAPY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Program działań innowacyjnych edukacji przyrodniczej przewidziany jest na poszczególne pory roku.

JESIEŃ

- *” Kodeks przyjaciela przyrody” - stworzenie kodeksu grupowego.
- * Założenie kalendarza pogody –systematyczne dokonywanie obserwacji.
- * „Stragan z warzywami i owocami” – zorganizowanie kącika tematycznego.
- * „Dzień Drzewa”, „Międzynarodowy Dzień Sprzątania Świata” - przygotowanie i uczestniczenie w uroczystych obchodach, prezentacja multimedialna.
- * Wycieczki do pobliskiego parku Załęskiego poznanie gatunków drzew.

- * Jesienny kącik przyrody – gromadzenie materiału przyrodniczego (kasztany, żołędzie, liście, mech, kora itp.).
- * „Jesienny zielnik” – założenie zielnika z zebranych podczas spacerów liści.
- * „Barwy Jesieni” - organizowanie wystawy prac plastycznych i konstrukcji przestrzennych (wykorzystanie materiału przyrodniczego) w holu przedszkola.
- * Udział w ogólnopolskich konkursach plastycznych dotyczących edukacji przyrodniczej i ekologicznej.

ZIMA

- *Spacer i wycieczki” -obserwacja zmian zachodzących zimą w świecie roślin.
- * „Dbamy o zwierzęta leśne” - zbiórka pokarmu dla zwierząt.
- *„Skrzydłaci przyjaciele” -systematyczne dokarmianie ptaków w okresie zimy.
- *„Kącik małego badacza” – zabawy badawcze z wodą (rozpuszczanie różnych substancji w wodzie, barwienie wody, parowanie i skraplanie, „Co pływa, co tonie”, krystalizacja soli i cukru).
- *Zima - trudny czas dla zwierząt – prezentacja multimedialna.
- *Na dalekiej Północy” - zapoznanie z życiem zwierząt Antarktydy.
- *„Czym jest śnieg?” wykonanie cyklu doświadczeń pomagających w rozumieniu zjawisk atmosferycznych.
- *„Jak wygląda staw zimą?” spacer nad staw – ukazanie zmiany skupienia wody pod wpływem niskiej temperatury- doświadczenia z lodem. Pogadanka na temat bezpieczeństwa i zakazu wchodzenia i jeżdżenia na łyżwach na zamrzniętych stawie.
- *„Przyroda zimą” – zorganizowanie wystawy prac plastycznych dzieci w holu przedszkola.
- * Udział w konkursach plastycznych związanych z tematyką przyrodniczą i ekologiczną.

WIOSNA

- *„Pierwsze wiosenne kwiaty” - rozpoznawanie i nazywanie wiosennych kwiatów, obserwowanie ich wzrostu. Poznawanie roślin chronionych.
- * Spacer i wycieczki, obserwacja budzącej się do życia przyrody. Rozumienie istoty zmian zachodzących w świecie roślin i zwierząt, dostrzeganie bogactwa barw, kształtów zapachów.

* Zielony ogródek – wysiewanie nasion do skrzynek, założenie hodowli roślin cebulkowych, pielęgnacja kącika przyrody.

* Wycieczka na ogródki działkowe – obserwacja prac wiosennych, pierwszych wiosennych kwiatów, zwierząt żyjących w glebie (kret, dżdżownica).

* „Nasz ogródek” – wysadzanie roślin rozsadowych w ogródku przedszkolnym.

* Wycieczka na łąkę - poznanie ekosystemu łąki- zależności pomiędzy światem roślin i zwierząt. Zakładanie zielnika, zbieranie roślin rosnących na łące. Zwrócenie uwagi na lecznicze właściwości roślin.

* Spotkanie z ornitologiem

* „Sprzątanie Ziemi ” - aktywne uczestnictwo w akcji, sprzątanie terenu wokół przedszkola.

* „Laboratorium pod chmurką” - wycieczka do zbiorników w celu pobrania różnych próbek wody; staw, kałuża, woda z kranu deszczówka próba oceny jej jakości, zabawy badawcze z użyciem mikroskopu.

* „Zabawy badawcze z kolorami” - samodzielne odkrywanie i doświadczenia (uzyskiwanie kolorów, zjawisko tęczy).

* „Wiosna”- wyrażanie za pomocą różnych technik plastycznych zjawisk atmosferycznych, zaobserwowanych wraz z nastaniem wiosny.

* Udział w różnego rodzaju konkursach, przeglądach dotyczących tematyki przyrodniczej.

LATO

* Poznajemy faunę i florę – wycieczka autokarowa do ogrodu botanicznego.

* „Bezpieczne wakacje” -malowanie na dużych arkuszach papieru. Zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo i sposoby spędzania wolnego czasu na łonie przyrody.

* Zielony ogródek – wysiewanie nasion do skrzynek, założenie hodowli roślin cebulkowych, pielęgnacja kącika przyrody w sali.

* Prace porządkowe w ogrodzie przedszkolnym.

* „Quiz przyrodniczy” – podsumowanie zdobytej wiedzy; wręczenie odznaki lub dyplomu „Przyjaciela przyrody”.

8. PRZYKŁADOWE SCENARIUSZE ZAJEĆ

I. „Pani Jesień i jej dary”

Cel główny:

- wprowadzenie przeliczania w zakresie siedmiu,
- rozwijanie myślenia w toku rozwiązywania zadań stawianych dzieciom do wykonania,
- wdrażanie do przestrzegania określonych zasad

Cele operacyjne: (dziecko)

- rozwiązuje zagadkę,
- wybiera obrazki pasujące do aktualnej pory roku- uzasadnia swój wybór,
- dzieli wyrazy na sylaby,
- wysłuchuje pierwszą i ostatnią głoskę w słowach,
- przelicza w zakresie 7,
- rozpoznaje i nazywa kolory,
- segreguje dary jesieni do koszyków wg podanego kodu,
- określa zawartość koszyków: owoce, warzywa, grzyby, liście,
- układa korale dla Pani Jesieni wg podanego rytmu,
- czerpie radość z pobytu na spacerze,
- układa liść wg poleceń n-la,
- sprawnie wykonuje polecenia n-la.

Metody:

- czynne: zadań stawianych dzieciom do wykonania, samodzielnych ćwiczeń utrwalających,
- słowne: zagadka, rozmowa, wyjaśnienia,
- oglądowe: obserwacja, pokaz.

Formy:

- praca z całą grupą,
- praca zespołowa,
- praca indywidualna.

Środki dydaktyczne:

Ilustracja Pani jesieni, obrazki pasujące do jesieni i nie tylko, 4 kosze w różnych kolorach, sylwety owoców, warzyw, grzybów, liści, kartoniki z kropkami, kolorowe liście dla każdego dziecka, sylwety do układania koralików wg podanego rytmu, trójkąt, grzechotka, bębenek, muzyka do zabaw ruchowych, , magnetofon, obręcze dla każdego dziecka.

PRZEBIEG ZAJEĆ:

1. Powitanie

2. Rozwiązanie zagadki – Jesień

Jak nazywa się ta pani, która przychodzi do nas z darami. W jej koszu liście, jarzębina, kasztany i żołądź dzięki niej na świecie kolorowo wszędzie.

3. „Jesienny kącik przyrody” – zgromadzenie materiału przyrodniczego w wyznaczonym miejscu sali (kastany, żołądź, liście, mech) .

4. „Co pasuje do Jesieni”

Wybieranie wśród różnych obrazków tych, które pasują do jesieni – przeliczenie ich

– dołożenie jeszcze jednego obrazka – ponowne przeliczenie i przypięcie kartonika z 7 kropkami i obrazka pokazującego siedem paluszków.

5. Zabawa ruchowa „Ile razy”

Dzieci biegają w rytm muzyki. Na przerwę w muzyce liczą, ile razy N. uderzy w bębenek i tyle razy np. klaszczą, robią przysiad, podskakują.

6. Zabawa dydaktyczna „Do którego kosza”

Segregowanie darów jesieni do odpowiednich koszyków wg podanego kodu.

7. Zabawa ruchowa „Kolorowe liście”

Dzieci otrzymują po jednym listku i tańczą w rytm walczyka, gdy usłyszą głos trójkąta – podnoszą listki wysoko do góry, a gdy usłyszą grzechotkę dzieci wraz z listkami kładą się na podłogę.

8. „Korale dla Pani Jesieni”

Dzieci w zespołach układają z darów jesieni korale wg rozpoczętego rytmu. Nazywają z czego układały korale.

9.” Kodeks przyjaciela przyrody” - stworzenie kodeksu grupowego.

10. Wycieczki do pobliskiego parku Załęskiego poznanie gatunków drzew

II. „My się zimy nie boimy i wesoło się bawimy. Przepis na zimę”.

Cel główny:

- stwarzanie sytuacji sprzyjających aktywizowaniu myślenia,
- kształtowanie umiejętności wyrażania uczuć w różnych formach ekspresji: językowej, muzycznej, ruchowej i plastycznej.

Cele operacyjne - Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa aktualną porę roku: zima,
- określa cechy i zjawiska atmosferyczne zimowej pogody,
- wypowiada się na określony temat,
- ilustruje ruchem zabawy zimowe,
- potrafi korzystać z własnej wyobraźni podczas interpretacji ruchowej, muzycznej, słownej, plastycznej,

- prawidłowo porusza się w rytm muzyki,
- bierze aktywny udział w zabawach,
- koncentruje się na wykonywanych zadaniach,
- zgodnie współdziała w grupie,
- rozwija sprawności manualne.

Metody:

- podające - rozmowa, wiersz, objaśnienia,
- eksponujące – obserwacja i pokaz,
- problemowe – zadań do wykonania,
- praktyczne - samodzielnych doświadczeń,

Formy pracy:

- zespołowa, indywidualna

Formy aktywności dziecka:

- językowa, ruchowa, muzyczna, plastyczna

Środki dydaktyczne:

Sylwety (chmura, wiatr, kot, wrony, płatki śniegu, zając, krasnal) i plansza do wiersza (podwórko wiejskie, w tle pole, las, strumyk), płyta z piosenką "Zima, zima", płyta z muzyką o zróżnicowanym tempie, barwniki do wody, woda,

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Rozwiązanie zagadek o tematyce zimowej

Mróz maluje szybki ładnie. Zawitała śnieżna pani.

Drogę nam zasypała białymi płatkami?

- zima

Gdy panuje zima, to on mocno trzyma.

Pokrywa wodę zrzecznie i szybko

lodową szybką?

- mróz

Zgadniesz treść zagadki, gdy pomyślisz nieco:

Jakie białe gwiazdki Zimą z nieba lecą?

- śnieg

2. „Dbamy o zwierzęta leśne” – ogłoszenie zbiórki pokarmu dla zwierząt.

3. Zabawa ruchowa "Kulig"

Dzieci przy piosence "Zima, zima" improwizują sanne. Poruszają się w różnych kierunkach sali, omijając przeszkody. Na przerwę w muzyce – zmiana prowadzącego kulig i kierunku poruszania się.

4 „Kącik małego badacza” – zabawy badawcze z wodą (rozpuszczanie różnych substancji w wodzie, barwienie wody, parowanie i skraplanie, „Co pływa, co tonie”, krystalizacja soli i cukru).

5. „Zima” - trudny czas dla zwierząt – oglądanie prezentacji multimedialnej.

6. Improwizacja muzyczno - ruchowa "Wirujące śnieżynki" połączona z ćwiczeniem oddechowym.

7. „Jak wygląda staw zimą?” spacer nad staw – ukazanie zmiany skupienia wody.

III. „Wiosna i Spółka” – scenariusz przedstawienia artystycznego

Cele ogólne:

- kształtowanie logicznego myślenia,

- doskonalenie sprawności umysłowych, manualnych i ruchowych,
- zapoznanie z nowymi zabawami, grami, konkursami,
- budzenie wrażliwości na piękno przyrody,
- kształtowanie ekologicznych postaw wobec przyrody,
- wdrażanie do współdziałania w zespole,

Metody:

- drama, stymulowanie aktywności twórczej, poszukująca, ćwiczeń praktycznych

Formy :

- zbiorowa, grupowa, indywidualna

PRZEBIEG INSCENIZACJI:

Scenka I

Biuro napis „wiosna i spółka” na biurku telefon, dokumenty -wazon z kwiatami, przy biurku dziewczynka w lekkim, wiosennym stroju.

Dzwoni telefon:

Pierwiosnek:

Tu biuro Wiosna i Spółka, zastępca wiosny – Pierwiosnek przy telefonie, dzień dobry słucham.

Żonkil:

Dzień dobry. Czy zastałem wiosnę?

Pierwiosnek:

Niestety nie ma jej w biurze; Pracuje w terenie, jest bardzo zajęta. Dziś na pewno się nie pojawi w firmie. A w czym mogę pomóc?

Żonkil:

Nie dziękuję chciałbym rozmawiać z samą wiosną. Do widzenia

Pierwiosnek:

Do widzenia. Przepraszam a może pomogłoby Biuro Zwierząt. Oto do nich numer, norka, tralka, słoneczko, kropka.

Żonkil:

Dzięki, spróbuje u zwierząt.

Scenka II

Biuro napis” Biuro śpiących zwierząt” na biurku telefon, dokumenty przy biurku zwierzaki.

Dzwoni telefon:

Jeż

Tu biuro Zwierząt Śpiących mówi Jeż słucham.

Żonkil

Witajcie przyjaciele szukam wiosny chciałbym rozkwitnąć. Może pomożecie, gdzie jej szukać?

Jeż

To rzeczywiście trudna sprawa. Cóż ci mogę poradzić? Musisz skontaktować z Wiosną.

Żonkil

Próbowałem, ale nie ma jej w biurze. Pewnie biega gdzieś po polach, jak się z nią skontaktować?

Jeż

Przez telefon komórkowy. Niedawno dostała od bocianów. Podaje numer: kropka, słońce, kropka, chmurka, pierwiosnek, słońce.

Żonkil

Dzięki zadzwonię.

Scenka III

Park, łąka, Żonkil z telefonem komórkowym,

Dzwoni telefon

Żonkil

Dzień dobry tu żonkil

Wiosna

Witam pielenie, wiosna przy telefonie.

Żonkil

Kochana wiosno jak dobrze, że mogę z Tobą porozmawiać. Błagam pomóż mi. Pora już wiosną wyrosnąć w ogródku a ja nie mam siły. Nie ma słońca, zimno plucha, zrób coś!

Wiosna

Drogi kwiatuszku, wiem, że czekasz na mnie, nie mogę być jeszcze u Ciebie, zatrzymałam się u przyjaciół i już biegnę przez pola i łąki. Mam nadzieję, że już wszystko rozkwitać będzie.

Żonkil

To, kiedy u mnie będziesz?

Wiosna

Widzę, że jesteś niecierpliwy. Już nie długo. Może jutro bądź pojutrze. Pozostałe żonkile też w ogródku rozkwitną.

Żonkil

Bardzo dziękuję. Jesteś kochana. Właśnie na to czekałem, jesteś wspaniała.

Wszyscy razem

Nie ma to jak telefon komórkowy,

można rozmawiać nawet z wiosną.

Niech żyje Wiosna!

9. PRZEWIDYWANE EFEKTY PROWADZONEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ INNOWACYJNYCH EDUKACJI PRZYRODNICZEJ (dziecko) :

- kojarzy zdobytą wiedzę o zjawiskach przyrodniczych z systematyczną obserwacją,
- rozumie podstawowe pojęcia i zjawiska przyrodnicze,
- odróżnia pozytywne i negatywne działania człowieka na środowisko,
- nabywa wiadomości na temat sposobów zapobiegania dewastacji środowiska naturalnego,
- potrafi pracować samodzielnie i w grupie,
- w działaniu wykazuje się odpowiedzialnością i znajomością zasad dobrego zachowania,
- potrafi postępować bezpiecznie i rozważnie,
- chętnie przebywa w naturalnym środowisku i potrafi się nim cieszyć,
- dostrzega piękno przyrody.

10. EWALUACJA PROGRAMU

Głównym celem ewaluacji programu będzie uzyskanie informacji o poziomie wiedzy i umiejętności dzieci w zakresie edukacji przyrodniczej oraz czy cele programu działań innowacyjnych zostały zrealizowane.

Sposoby ewaluacji:

- obserwacja aktywności dzieci w trakcie zabaw, zajęć, wycieczek,
- zdjęcia dzieci z udziału w zaplanowanych w programie działaniach,
- prezentacja multimedialna,
- przeprowadzony zostanie „Quiz przyrodniczy” podsumowujący zdobytą wiedzę, zostaną wręczone odznaki i dyplomu „Przyjaciel przyrody”.

11. LITERATURA:

1. R. Więckowski: Pedagogika wczesnoszkolna, WSiP, Warszawa 1993
2. L. Rożek: Edukacja przyrodnicza w przedszkolu z elementami ekologii Szczecin 2011
3. Frączakowie E.J: Kącik przyrody w wychowaniu przedszkolnym, WSiP, Warszawa 1979.
- 4.S. Elbanowska: Przyroda nieożywiona w wychowaniu przedszkolnym, WSiP, Warszawa 1983.
5. Kompetencje kluczowe, [online:] http://ec.europa.eu/education/policy/school/competences_pl]

Opracowanie: